

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְהַל

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:00

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:09 (ר"ת 18:45)

עַרְשׁ"ק כֹּא' אֲדָר א' תשע"ד (21.2.14)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה... וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו"

על הפתוב, "וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה... וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו", שואלים חז"ל (בבא בתרא צ"ט, ע"א), מדוע נאמר כאן שפני הכרובים הם "איש אל אחיו"? והלא בספר דברי-הימים ב' פתוב על הכרובים (ג', י"ג), "וּפְנִיָהֶם לְבֵית" דהינו, פני הכרובים היו מופנים אל קירות הבית (=בית המקדש).

ומשיבה על-כך הגמרא שם "לא קשיא (=אין כאן קושיה): "כאן - בזמן שישראל עושים רצונו של מקום (=הקב"ה), וכאן - בזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום (=הקב"ה)".

דהינו, כאשר "ישראל עושים רצונו של מקום" (=הקב"ה), פני הכרובים היו "איש אל אחיו". אולם, כאשר אין ישראל עושים רצונו של מקום - "פניהם (של הכרובים היו מופנים) לבית".

והחסבר הוא, שכאשר מפנים ישראל פניהם ולבם זה לזה, וכל אחד מתענין במצבו של הזולת ודואג למחסורו בשעת הצורך - אותה שעה נאמר על ישראל, שעושים הם רצון אביהם שבשמים. שכן, רצון ה' הוא, שנגמול חסד עם אחרים ונסיע לנצרכים. ולכן היו הכרובים במקדש פונים איש אל רעהו ("פניהם איש אל אחיו") - כדי לסמל לנו, שגם לבם של ישראל איש אל אחיו.

לעומת זאת, כאשר כל אחד מישראל פניו רק אל ביתו (=דואג רק לצרכים שלו), ואין הוא דואג ושם לבו אל חברו. על זה נאמר, שאין ישראל עושים רצונו של מקום (=הקב"ה), ולכן פני הכרובים היו מופנים לעבר קירות הבית ("פניהם לבית") - לומר לנו, שכל אחד היה דואג רק לצרכיו ולביתו שלו.

מכאן רואים אנו, שתכלית הבריאה היא, שישראל יעזרו איש לרעהו, ויחיו בשלום ובאחדות, ועל-כך אמר הנביא (ישעיה מא' ו'): "איש את רעהו יעזור, ולאחיו יאמר חזק".

ויש להוסיף מה שמובא בגמרא (סוטה ה', א'): "אמר רב יוסף: לעולם ילמד אדם מדעת קונו (=הקב"ה), שהרי הקדוש ברוך הוא הניח כל הרים וגבעות, והשרה שכנתו על הר סיני (הנמוך שבהרים)".

וצריך להבין ענין זה. שכן, וכי מהי "דעת קונו" (=הקב"ה)?

אלא, אומר רש"י: "דעת קונו", לאהוב את הנמיכות". דהינו, שצריך האדם להנמיך את עצמו ולהידבק במידת הענוה. שכן, מקור השלום בין אדם לחברו הוא כאשר מתבטל האדם לפני חברו, ומכניע את עצמו לפניו. (וליהיף, מקור כל המחלוקות היא הגאווה, שפאה מחסרון ההתבטלות בפני הזולת).

מעתה, נפלא להבין מה שדרשו חז"ל, על הפתוב "ואהבת לרעך כמוך", שהאותיות הסמוכות לאותיות המלה "רעך" הן אותיות "שפל". הנה, לאחר האות ר' באה האות ש', לאחר האות ע' באה האות פ', ולאחר האות כ' באה האות ל' - הרי קבלנו את התיבה "שפל" - ללמדך, שעל-ידי השפלות יוכל האדם לרכוש לעצמו קשרי אהבה ושלום עם רעהו. ועל-כך רמז הפתוב: "וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו", סופי תיבות "שלום" - לומר לך, שמקור השלום הוא כאשר האדם פונה אל רעהו ללא גאווה, אלא בענוה, בנמיכות-קומה ובשפלות. ויש לומר, שלכן נועד ה' אל משה רבנו (שמות כה' כב') "מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרֻבִים" - ראשי תיבות "משה". שכן, משה היה "ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה", והיכן שהענוה מצויה שם, גם השלום והשכינה הקדושה שרויים שם.

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הפתוב בפרשת הבריאה (בראשית ב', א') - "וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיִּשְׁבַּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ. כִּי בּו שבת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת" - שואל השל"ה הקדוש: מדוע כאן, ב"ויכלו" נזכר היום השביעי שלש פעמים? ("ויכל אלהים ביום השביעי", "וישבת ביום השביעי", ויברך אלהים את יום השביעי")

ומבאר השל"ה הקדוש ענין זה על-פי מה שכתב הטו"ר (או"ח סימן רצ"ב): "ומה שתקנו בשבת ג' עניני תפילות -

'אתה קדשת', 'ישמח משה', 'אתה אחד'... מפני שאלו ג' תפילות תקנום כנגד ג' שבתות: 'אתה קדשת', כנגד 'שבת בראשית'... 'ישמח משה', כנגד שבת של 'מתן תורה', שלכולי עלמא (=אין מחלוקת לכך) (שבשבת נתנה (ה)תורה. ו'אתה אחד', כנגד שבת של עתיד'.

מביאור דבריו הקדושים של השל"ה עולה, שחז"ל תקנו לנו בשבת קדש שלש תפילות שונות זו מזו: הנה, בליל שבת (=ששי בערב) אנו אומרים "אתה קדשת את יום השביעי לשמך". למחרת בבקר, בשחרית של שבת אנו אומרים "ישמח משה במתנת חלקו". ואילו במנחה של שבת אנו אומרים "אתה אחד ושמך אחד".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מה ראו חז"ל לתקן לנו בשבת שלש תפילות שונות זו מזו? ומבאר השל"ה ואומר: שלש תפילות אלו הן כנגד שלש שבתות יסודיות של ישראל: תפילת ליל שבת, "אתה קדשת", היא כנגד שבת בראשית, ולכן מזכירים בה את השבת הראשונה של הבריאה: "אתה קדשת את יום השביעי לשמך... וכן כתוב בתורתך ויכלו השמים והארץ וכל צבאם".

תפילת שחרית של שבת, "ישמח משה", היא כנגד מתן תורה, ולכן אנו אומרים "ישמח משה במתנת חלקו. כי עבד נאמן קראת לו. כליל תפארת בראשו נתת. בעמדו לפניך על הר סיני".

ואילו תפילת מנחה של שבת, "אתה אחד ושמך אחד", היא כנגד שבת של עתיד, שאז נזכה לנבואת הנביא (זכריה יד, ט): "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". על-כן אנו אומרים בתפילת המנחה "אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ".

ומוסיף השל"ה הקדוש ואומר בדברי קודשו: "כשתבונן... (תראה ששלש השבתות הללו) כוללות (את) כל העיקרים: מציאות השם יתברך, ותורה מן השמים, ושכר ועונש (הא פיצד?). (הנה), שבת בראשית, שהיא החידוש, המורה על המחודש, מציאות השם יתברך. שבת 'מתן תורה', (מורה) (שה)תורה מן השמים. שבת של 'עתיד', אז יהיה השכר האמיתי הנצחי מי שיזכה אליו, ויום הדין הגדול לרשעים, בר מינון".

ומה מתוקים הם דברי הב"ה, המביא את דברי הגמרא (שבת קיח): "אמר רבי שמעון בן פזי, אמר רב יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל המקיים שלש סעודות בשבת, ניצול משלש פורעניות - מחבלו של משיח, ומדינה של גיהנום, וממלחמת גוג ומגוג.

ומבאר הב"ח (בפירושו על הטור, סימן רצא), שאותן שלש סעודות הן כנגד מה שזכר "היום" בכתוב בפרשת המן שלש פעמים (שמות טז, כה): "ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה", היום לא תמצאהו בשדה".

ולכן, על-פי האמור יש לומר, שלש הסעודות של שבת הן גם כנגד שלש השבתות שהבאנו - "שבת בראשית", "שבת מתן תורה", ו"שבת העתיד". ולכן, כל המקיים שלש סעודות בשבת ניצול משלש פורענויות שאמרו חז"ל: "מחבלו של משיח, ומדינה של גיהנום, וממלחמת גוג ומגוג". שכן, על-ידי הסעודות הללו מביע האדם את אמונתו בשלשה עיקרים יסודיים, כפי שהביא השל"ה הקדוש: "מציאות השם יתברך, תורה מן השמים, ושכר ועונש...".

ויש לומר, שמטעם זה נזכרו בפרשת "ויכלו" שלש פעמים שם **אלהים**, שהוא שם הדין ("ויכל **אלהים**", "ויברך **אלהים**", אשר ברא **אלהים**) - לרמוז על שלש הפורענויות הללו: מחבלו של משיח, מדינה של גיהנום, וממלחמת גוג ומגוג. ואולם, כתב בעל הטורים, שבהתחלת פרשת "ויכלו" רמזו שם הוי"ה (=י-ה-ו-ה), שהוא שם של **רחמים**: "יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם". ויש לומר, שהרמז כאן שעל-ידי קדושת השבת והסעודות נמתקים שלש **הפורענויות** ונהפכים ל**רחמים**.

"כל הנשים אשר נשא לבן אתנה..."

בספר "דרך צדיקים" מובא סיפור מדהים על כוחו של הצדיק, שהוא גוזר, והקב"ה מקיים. ומעשה שהיה כך היה: אברך אחד מרמת גן, שנשא אשה שאינה יפה (בלשון המעטה), פנה לביתו של הרב יצחק פדורי זצ"ל, ובקש ממנו שיברך את אשתו בחן וביופי. אמר הרב לאותו אברך: "לא פדאי לך. אוכלם אם תחפוץ, לך למשפנו של אביר הרועים, הצדיק המקובל רבנו חיים סינאני, והוא יפעל בשבילך!" אותו אברך לא אחר, והשכים לפתחו של רבנו חיים, שגר בעיר יהוד, ובחרדת קדש שטח לפניו את בקשתו. "לא פדאי ליפותה, היא תתנאה ביופיה!" - אמר לו הרב חיים סינאני. האברך החריש למשמע הדברים, ובעודו מחריש, פנה אליו הרב ושאל אותו: "נו, האם בכל זאת תחפוץ בנסיון לחיות עם אשה יפה? חפד האברך בדעתו, ולאחר שנייות הנהו בראשו בחיוב. "אם כן" - אמר הרב - "תתייפה נחה" (=שם אשתו של האברך).

והנה, בבוא האברך לביתו ראה, כי חל שינוי בפניה של אשתו, חן מלכותי היה נסוד עתה על פניה. גם היא הבחינה בדבר, ואף מקריה וקרוביה גילו את אוזנו שאשתו יפתה. אך לא עבר זמן מה, וקפץ עליו רוגזה של אשתו, היא שתמיד היתה שפלה בשל פיעורה, עתה גאה בלבה, והרימה קול על בעלה ואנשי ביתה. בלב חרד עקב האברך אחר הליכותיה של אשתו, בתקנה שתחזור לעצמה כמקודם, אך לשוא. מיום ליום המשיכה רעיתו להתגדל ולהתנשא על בעלה ובני ביתה, והחיים בבית היו ללא נשוא. בצר לו חזר האברך לרבנו חיים, ושאל אותו בכבי: "ועתה, מה אעשה?". רבנו, שחזה את מה שיקרה, הרגיע אותו ואמר לו: "נו נו, תחזור חנה לשחירותה". וכך היה, ובאותו יום נעלם החן והיופי מפניה של אשתו, וחזר השלום לשכון בביתו. **שבת שלום לכל בית ישראל!** נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְהַל

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:00

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:09 (ר"ת 18:45)

עַרְשׁ"ק כַּא' אֲדָר א' תשע"ד (21.2.14)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... " (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינגוס פרידמן)

על הפתוב, "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...", אומר "כֶּסֶף הַרְחָמִים", ש"עַדַת" הוא לשון עֲדָיִים (=תְּכַשִּׁיטִים). והפונה היא שְׁמֵשׁה הַקְּהִיל/אֶסֶף אֶת כָּל הָעֲדָיִים של בני ישראל.

וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שָׁכַן, אֵלֹו עֲדָיִים אֶסֶף מֹשֶׁה רִבְנוּ מִעַם יִשְׂרָאֵל?

וַיֵּשׁ לֹמֶר, שְׁבַמְעַמְד הָרַ סִינַי, כְּשֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע", זָכוּ הֵם לְשַׁנֵּי כְּתָרִים שֶׁל אֹר: אַחַד כִּנְגַד "נַעֲשֵׂה" וְאֶחָד כִּנְגַד "נִשְׁמָע". אוּלַם, לְאַחַר חֲטָא הָעֶגְלָה הִפְסִידוּ יִשְׂרָאֵל אֶת אוֹתָם הַכְּתָרִים. וְכַפִּי שֶׁשְׁנֵינוּ בְּגַמְרָא (שַׁבָּת פ"ח): "דָּרַשׁ רַבִּי סִימְאִי: בְּשַׁעָה שֶׁהַקִּדְמוֹ יִשְׂרָאֵל 'נַעֲשֵׂה לְנִשְׁמָע' בָּאוּ שְׁשִׁים רִיבּוּא שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׂרָת, (ו) לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל קִשְׂרוּ לוֹ שְׁנֵי כְּתָרִים – אֶחָד כִּנְגַד 'נַעֲשֵׂה' וְאֶחָד כִּנְגַד 'נִשְׁמָע'. וְכִיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל (בְּעֶגְלָה) יָרְדוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים רִיבּוּא מְלָאכֵי חַבְלָה וּפְרָקוּם, שְׁנֵי אֶמְרָ (שְׁמוֹת לַג', ו): 'וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מִהָר חוֹרֵב'."

וְהִנֵּה, כִּידוּעַ, כְּאֶשֶׁר עָלָה מֹשֶׁה לְשָׁמַיִם, כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַלּוּחוֹת, בְּאוֹתוֹ זְמַן עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֶגְלָה. וְכִיּוֹן שֶׁרָאָה כֶּךָ הַקַּב"ה, אָמַר לוֹ, לְמֹשֶׁה: "לֵךְ יָרַד כִּי שָׁחַת עַמְךָ". דְּהֵינּוּ, רַד – שֶׁהַחֲלִיפוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַ–ד' שֶׁל "אֵל אֶחָד" בַּ–ר' שֶׁל "אֵל אֶחָד", וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לְעַבּוּדָה זָרָה (רַחֲמָנָא לִיצְלָן).

(וּמִכִּיּוֹן שָׁאִין עוֹד צְדִיק בְּאָרֶץ, בְּרוּר הוּא שְׁמֵשׁה רְאוּי לְכְתָרִים/לְעֲדָיִים אֵלֹו) (וְנִהוּ "רַד" – גַּמְטְרִיָּה "צְדִיק"). וְהִנֵּה, כְּאֶשֶׁר יָרַד מֹשֶׁה מִן הָהָר, פָּגַשׁ אֶת אוֹתָם מְלָאכֵי חַבְלָה שֶׁבָּאוּ וְלָקְחוּ מִיִּשְׂרָאֵל אֶת הָעֲדָיִים, מִיַּד גָּעַר וְנָנַף בָּהֶם מֹשֶׁה, וּמִגְעַרְתּוֹ נִבְהָלוּ מְלָאכֵי חַבְלָה, וּבְרַחוּ מִמֶּנּוּ. אוּלַם, תוֹךְ כְּדֵי מְנוּסַתָּם הִפִּילוּ מִיָּדָם אֶת כָּל הַכְּתָרִים/הָעֲדָיִים שֶׁלָּקְחוּ מִעַם יִשְׂרָאֵל. כְּאֶשֶׁר רָאָה מֹשֶׁה כֶּךָ, קִבֵּץ אֶת כָּל הַכְּתָרִים וְחִזַּר אֶל הַקַּב"ה. אָמַר לוֹ: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵלֹו הַכְּתָרִים שֶׁקִּבַּצְתִּי – שְׁלִי הֵם אוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל? אָמַר לוֹ הַקַּב"ה: הֵם שְׁלֶךְ הֵם, כִּיּוֹן שֶׁיֵּשׁ לִי דִין, שָׂאֵם בָּאוּ אֲנִשֵּׁי חֵיל לְעִיר, וְשָׁבוּ אֶת שְׁלָלָהּ, וּבָא גִיבּוֹר אֶחָד וְהִצִּיל מִיָּדָם אֶת הַשְּׁלָל – הָרִי הַשְּׁלָל שְׁלוֹ. כְּאֶשֶׁר שָׁמַע מֹשֶׁה כֶּךָ, נָטַל אֶת כָּל הַכְּתָרִים וְהִנִּיחָם בְּרֹאשׁוֹ. וְזֵהוּ שֶׁכְּתוּב: "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...". (וּבְרוּר שְׁמִדוּבֶר בְּכְתָרִים/עֲדָיִים רוּחַנִיִּים וְזָכִים). וּמִזֶּה קָרַן עוֹר פְּנָיו שֶׁל מֹשֶׁה, עַד שֶׁהָיָה צָרִיף לְשִׁים עֲלֵיהֶם מִסּוּהָ, כְּפִי שֶׁכְּתוּב: "וַיִּרְא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פְּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֵלָיו... וַיִּכַּל מֹשֶׁה מִדְּבַר אֹתָם וַיִּתֵּן עַל פְּנָיו מִסּוּהָ".

וּמוֹסִיף עַל–כֶּךָ הַ"אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" וְאוֹמֵר: אֶךְ מֹשֶׁה רִבְנוּ, עֶבֶד נֶאֱמָן הוּא, וּבְשַׁבָּת קָדֵשׁ, כְּאֶשֶׁר שׁוֹרָה קְדוּשָׁה עַל יִשְׂרָאֵל, מְחִזִּיר הוּא לָהֶם אֶת הַכְּתָרִים וְהָאוֹרוֹת, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, אִישׁ לְפִי מְדַרְגָּתוֹ וְקְדוּשָׁתוֹ. וְזֵהוּ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב: "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם... וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קָדֵשׁ...".

"וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – מֹשֶׁה הַקְּהִיל אֶת כָּל הָעֲדָיִים וְהַקִּישׁוּטִים שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל מִהָר חוֹרֵב וְהָיָה מֹשֶׁה יָרָא, שְׁלֵא יִשְׁלְטוּ בְּאוֹתָם "עֲדָיִים" כַּחוֹת הַטּוֹמְאָה, וְלָכֵן הַקְּהִיל אֶת כָּל אוֹתָם עֲדָיִים/נִיצוּצוֹת, וְלָקְחוּם לְעֶצְמוֹ. אוּלַם, מִמְּשִׁיף הַכְּתוּב "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קָדֵשׁ" – כְּלוֹמֵר, אִם תִּשְׁמְרוּ אֶת הַשַּׁבָּת כְּהַלְכָתָה – "יִהְיֶה לָכֶם" – תוּכְלוּ לְקַבֵּל בְּחִזְרָה אֶת אוֹתָם אוֹרוֹת–קָדֵשׁ שֶׁנִּלְקְחוּ מִכֶּם בְּגִלְלַת מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה. "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קָדֵשׁ" (לֵה' א')

עַל פְּסוּק זֶה אוֹמֵר הַמְּדַרְשׁ הַגְּדוֹל: זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב: "בְּמִקְהֵלוֹת בְּרָכוּ אֱלֹהִים" (תהילים סח', כז'). דוֹרְשֵׁי אֲגָדָה אוֹמְרִים, כִּי מִתְחִילַת הַתּוֹרָה וְעַד כְּאֵן, לֹא נֶאֱמְרָה אֶף פְּרָשָׁה בְּהַקְהֵלָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, אֵלָּא זֹו בְּלְבַד. וְלָמָּה? אֵלָּא, כֶּךָ אָמַר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה: הַקְּהִיל אֶת בְּנֵי בְּמִצּוֹת שַׁבָּת, כְּדֵי שֶׁתְּהִיָּה שְׁמוּרָה לְדוֹרוֹת, לְהִיעֲשׂוֹת קְהִילוֹת–קְהִילוֹת, לְהִיכַנֵּס לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת וְלְבַתִּי מְדַרְשׁוֹת לְשִׁמוּעַ דְּבַרֵי תּוֹרָה, וְלִקְדַשׁ אֶת שְׁמִי הַגְּדוֹל. אָמַר הַקַּב"ה

לישראל: אם נקהלים אתם בכל שבת לבתי כנסיות וקוראים בתורה, מעלה אני עליכם כאילו העדתם עלי שאני מלככם. וכן, הנביא ישעיה מפרש ואומר: "ואתם עדי נאם ה' ואני אל". (ישעיה מג', יב')

"לא תבערו אש... ביום השבת" (לה' ג')

החכם הספרדי רבי יצחק בן משה ארמה, בעל "עקידת יצחק", מפרש ענין זה על-פי האגדה והמוסר, שרוב **המחלוקות** פורצות אצל היהודים בשבת. ביום זה פנויים בני האדם מפל מלאכה ומסחר, ומתאספים חבורות חבורות, ולכן נח להם להיתפס לידי **מריבה ומחלוקת**. משום כך מזהירה אותנו התורה במיוחד – "לא תבערו אש... ביום השבת" – המנעו מלהצית אצלכם את **אש** המחלוקת ביום שבת קדש!

"ולהורת נתן בלבבו" (לה' לד')

מעירים על-כך חכמי ישראל: בכל המקרא כלו מצינו רק פעמיים את המלה "ולהורת". בפרשתנו, "ויקהל", נאמר: "ולהורת נתן בלבבו", ובפרשת "שמיני" נאמר (ויקרא י', יא): "ולהורת את בני ישראל". עובדה זו צריכה להנחות כל אדם מישראל, שאם נתקיים בו: "ולהורת נתן בלבבו" – אם חנן אותו ה' בחכמה ובדעת – אל יחזיק זאת "בלבו" לעצמו בלבד, אלא יקים את הכתוב: "ולהורת את בני ישראל" – יפיץ את מעינות התורה והחכמה, שנתפרך בהם, ברשות הרבים, ויביא בכך תועלת לכלל ישראל. וכבר מובטחים אנו מפי חכמינו הקדמונים, שהלומד על מנת ללמד – מספיקין בידו(=מאפשרים לו מהשמים) ללמוד וללמד" (אבות ד', ה').

"וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העזים"

על הכתוב בפרשה, "וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העזים", מפרש רש"י הקדוש, שטווית העזים לצורך המשכן היתה מלאכת מחשבת, עם חכמה נפלאה, היות והטוויה נעשתה בצמר על גב העזים, בעודן בחיים. אם כן, היכן למדו אותן נשים חכמה נפלאה זו, לטוות צמר על גב העזים בעודן חיות?

מסבירים זאת חכמי המוסר: כיון שמלאכת המשכן והרכבתו נעשתה על-ידי הגברים, היו נשים שהתאוו מאד ליטול חלק במלאכת המשכן, ולא נחה דעתן עד שעמדו בתפילה ותחינה לה' שיזכה אותן אף הן ליטול חלק באותה מלאכה קדושה. וכשראה בורא עולם את תקף רצונן ותאות לבן, חנן אותן לאלתר באותה חכמה נפלאה של טווית העזים בחיים חיותן, וזכו הן, ואך ורק הן, ועסקו במלאכה זו.

ויש לומר, שחכמה נפלאה זו נתנה לנשים על-ידי אבינו שבשמים כשראה את מסירות נפשן בתפילתן, לזכות וליטול במלאכת המשכן.

ובענין זה של מסירות הנפש, שגור בפיהם של זקני וילנא סיפור נפלא, על אודות אחד מתלמידי הגר"א מוילנא זצוק"ל זיע"א, שהתעור בימי נעוריו, ובכל זאת המשיך כל הימים לשקוד על תלמודו, עד שזכה להגיע למעלות גדולות מאד בתורתנו הקדושה. הגר"א, שחבב מאד את אותו תלמיד, נטל על עצמו להשיאו אשה. ואכן נמצאה אחת מבנות וילנא, שחשקה נפשה בבן תורה מוחלט, והסכימה לבנות את ביתה עם הצעיר העור. אביה של הפלה אף הבטיח לפרנס את הזוג כל הימים, ובלבד שחתנו ימשיך לעסוק בתורה. שמחתו של הגר"א ביום היכנסם של בני הזוג לחופה היתה מרובה מאד. ושמחה גדולה זו הגיעה לשיאה במעמד החופה, כאשר השושבינין החזיקו בחתן מכאן ומכאן, וליווהו לכסות את הפלה בהינומה. אז פנה הגר"א לתלמידו, חביבו, ואמר לו: חכמינו זכרונם לברכה אמרו: "אסור לאדם לקדש אשה עד שיראנה". אם כן, צריך אתה לראות עכשיו בעיניך את הפלה!!!

הדברים אך יצא יצאו מפי הגאון מוילנא, וה' פקח את עיני החתן על מנת שיוכל לראות את הפלה בעיניו, וחזר לו מאור עיניו, לשמחת כל האורחים. כל הנוכחים התרגשו מאד מגדל הנס, והתחילו לשבח את הגאון על גדל כוחו וקדושתו. כששמע הגר"א את הנוכחים מתפעלים מכוחו הגדול, שהצליח לפקוח את עיני החתן, נענה ואמר: דעו לכם, אין זה מפותח!!! אלא מפח מסירות הנפש של החתן, שהמשיך לשקוד על דלתות התורה, למרות עורונו, ובכח מסירות נפשה של הפלה, שהסכימה להינשא לחתן העור, בכח אהבתה לתורתו...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְהַל

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:00

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:09 (ר"ת 18:45)

עַרְשׂוֹן כַּא' אָדָר א' תַּשַּׁע"ד (21.2.14)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי... שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לָהּ"

שְׁנֵינוּ בְּשִׁמּוֹת רַבָּה: הַשַּׁבָּת שְׁקוּלָה כַּנֶּגֶד כָּל הַמְצוֹת שַׁבְּתוֹרָה. אָמַר לָהֶם הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל: אִם תִּזְכּוּ לְשַׁמּוֹר שַׁבַּת – מַעַלְה אֲנִי עֲלֵיכֶם (=מַחְשִׁיב אֲנִי לָכֶם) כְּאִילוֹ שְׁמַרְתֶּם כָּל הַמְצוֹת שַׁבְּתוֹרָה, וְאִם תַּחֲלִלּוּ אוֹתָהּ – מַעַלְה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִילוֹ חֲלַלְתֶּם כָּל הַמְצוֹת.

מִדְרַשׁ זֶה הַסְּבִיר פְּעַם רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְאִיר מְרָאדִין, בַּעַל הַ"חֶפֶץ חַיִּים", בְּדֶרֶךְ הַבְּאָה: עַל הַכְּתוּב: "אֶךָ אֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ... לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם", דָּרְשׁוּ בְּמִסְכַּת שַׁבַּת (י' ע"ב): "אָמַר לוֹ הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה: מִתְּנֶה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גִּנּוּזִי (=בְּאוֹצְרוֹתֵי) וְשַׁבַּת שְׁמָה, וְאֲנִי מְבַקֵּשׁ לִיתְנָה לְיִשְׂרָאֵל, לָךְ וְהוֹדִיעֶם!" וְעַתָּה, צְאוּ וְרְאוּ: אִם הַפְּלָה מַחְזִירָה לַחֲתָן אֶת הַמְתַּנּוֹת שֶׁשָּׁגַר לָהּ – וְדַאי שֶׁהַדְּבָר מוֹכִיחַ שְׂשׁוּב הִיא אֵינָה חֲפָצָה בּוֹ, וְהַשִּׁדּוּךְ שֶׁנִּקְשַׁר בֵּינֵיהֶם מִתְּבַטֵּל בְּמַהֲרָה.

וְהוּא הַדִּין – אוֹמֵר הַ"חֶפֶץ חַיִּים" – לְגַבֵּי שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת: אִם, חֲלִילָה, אֵין יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים אֵת הַשַּׁבָּת, כְּפִי שֶׁנִּצְטוּ לַעֲשׂוֹת עַל-יְדֵי בּוֹרָא עוֹלָם – נִרְאִים הֵם כְּמַחְזִירִים לְנוֹתָן הַתּוֹרָה אֶת הַמְתַּנָּה הַיִּקְרָה בְּיוֹתֵר שֶׁנִּתְּן לְעַמּוֹ, וּבְכַךְ כְּאִילוֹ מְכַרְזִים, קָבַל עוֹלָם, שְׂאִין הֵם רוֹצִים, חָס וְשָׁלוֹם, בְּקִשָּׁר הַמִּיּוֹתֵד הַקָּיִם מְדוּרֵי דוֹרוֹת בֵּין יִשְׂרָאֵל לְבֵין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא...

"וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ, שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לָהּ" (לה' ב')

הַמֶּלֶךְ "שַׁבַּת" נִדְרַשְׁת פִּדּוּעַ, בְּדֶרֶךְ שֶׁל נוֹטְרִיקוֹן (=רְאִשֵׁי תִבּוֹת): שְׁנֵה בְּשַׁבַּת – תַּעֲנוּג. וְנִתְּנָה הָאֲמַת לְהִיאָמַר, שְׂרָבִים בְּיִשְׂרָאֵל מְקִימִים נוֹטְרִיקוֹן זֶה כְּדִין, וְאֶפִּילוֹ מִהַדְרִים בְּשֵׁנָה, לְפָנִים מְשׁוֹרֵת הַדִּין... אוֹלָם מְצוּיִים חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֶׂה, הַמְּקִימִים בְּשַׁבְּתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים אֵת דְּבָרֵי חוֹ"ל: "לֹא נִתְּנוּ שַׁבְּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, אֲלָא (כְּדִי) לַעֲסוֹק בָּהֶם בְּדְבָרֵי תוֹרָה" (ירושלמי, שַׁבַּת). חֲסִידִים אֵלוֹ אֶף דוֹרְשִׁים אֵת רְאִשֵׁי הַתִּבּוֹת "שַׁבַּת": שִׁינוֹן (=לִימוּד) בְּשַׁבַּת – תַּעֲנוּג.

בְּעֵינָיִן זֶה מְסַפְּרִים עַל הַצְּדִיק רַבִּי נִטְעַ מְאִבְרוּץ, שְׁמָאָז שֶׁעָמַד עַל דַּעַתוֹ, מִנְעַ עֲצָמוֹ מִלִּישׁוֹן בְּלִילֵי שַׁבְּתוֹת. וּמִדִּי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ הִיָּה לוֹמֵד תּוֹרָה בְּהַתְּמָדָה, וְהַשְׁתַּדֵּל לְסִים בּוֹ בַּיּוֹם אֵת כָּל כַּד' הַפְּרָקִים שֶׁל מְסַכַּת "שַׁבַּת". וְכֹאשֶׁר אֲנָשִׁים הָיוּ שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ, מִדּוּעַ הֵנָּךְ מְדִיר שְׁנֵה מְעִינֶיךָ בְּכָל יוֹם הַשַּׁבָּת? כְּלוּם אֵין זֶה בְּבַחֲיַנַּת "עֵינָיו נָפֵשׁ", וּבְשַׁבַּת הָרִי מְצוּהָ לְהַתְּעַנְּג! הִיָּה מְשִׁיב רַבִּי נִטְעַ לְשׁוֹאֲלִים: מְסַפְּרִים עַל הַקִּיסָר הַצְּרַפְּתִי נְפוּלִיאוֹן, שֶׁמְעוֹלָם לֹא הָיָה יֵשׁן בְּשַׁעוֹת הַיּוֹם, וְכַךְ הָיָה אוֹמֵר לְמְקוֹרְבָיו: בְּשַׁעָה שְׂאֲנִי יֵשׁן – אֵינִי קִיסָר, וְחֲבַל לִי לְהַחְמִיץ אֵת מְעַמְּד הַמְּלוּכָה שְׁפִידֵי אֶפִּילוֹ לְשַׁעָה קְלָה... וְאֶף אֲנִי עוֹשֶׂה כֵּן – עֲנָה רַבִּי נִטְעַ. הַנְּבִי מְשַׁתְּדֵל לְהִיוֹת עַר בְּכָל שַׁעוֹת הַשַּׁבָּת, מְכַנְּסֵתָהּ וְעַד צֹאֲתָהּ, כִּי חֲבַל לִי לְהַחְמִיץ אֵת שַׁבַּת הַמְּלָכָה אֶפִּילוֹ לְשַׁעָה קְלָה. "יֵשִׁישׁ עֲלֶיךָ אֶלְהִיךָ, כְּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כְּלָה" (מִתּוֹךְ "לָכֶה דוּדִי")

עַל הַכְּתוּב בְּעֵשִׂית הַמְּשָׁכּוֹן, "וַיָּבֵאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים", כּוֹתֵב הַגְּאוֹן רַבִּי צְבִי אֶלְיָמֶלֶךְ שְׁפִירָא, בְּסַפְּרוֹ "אֲגָרָא דְכָלָה" (דף רכ, ב'): "הִנֵּה, אָמַר (הַכְּתוּב) 'וַיָּבֵאוּ הָאֲנָשִׁים' עַל הַנְּשִׁים, לְהִיוֹת (=לְמִרוֹת) שְׂאִין זֶה לְכַאוּרָה מִיפּוּי הַלְּשׁוֹן... אֶךָ בָּא לְהוֹרוֹת (הַכְּתוּב אֵת) גְּדֵל חֲשָׁקֶם וְהַתְּלַהּבוֹתָם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) לְקַיִם מְצוֹת בּוֹרְאָם, עַד שֶׁבָּאוּ (בְּבַחֲיַנַּת) הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף עַל דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"אֲגָרָא דְכָלָה" מִהַ שְׁכָבַר בְּאַרְנוֹ, שֶׁהַקַּב"ה וְכַנְּסַת יִשְׂרָאֵל הֵם בְּבַחֲיַנַּת חֲתָן וְכָלָה. לָכֵן, לְמִרוֹת שְׂבָאָמַת אֵין זֶה לְשׁוֹן יָפָה, לוֹמֵר שׁוֹ"וַיָּבֵאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים", שְׁזֶה עֵנָיִן שֶׁל "דְּרָךְ גִּבֹּר בְּעֵלְמָה" (מְשִׁלִּי ל', יט) – בְּכָל זֹאת, אוֹמֵר הַ"אֲגָרָא דְכָלָה", כְּתוּב בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה נוֹסַח זֶה שֶׁל לְשׁוֹן. וְזֹאת, כְּדִי לְהַרְאוֹת אֵת גְּדֵל חֲשָׁקֶם וְהַתְּלַהּבוֹתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְקַיִם אֵת מְצוֹת בּוֹרְאָם, כְּמוֹ חֲתָן הַשֵּׁשׁ עַל כְּלָתוֹ. שְׁהָרִי,

כְּאִמּוֹר, הַקֵּב"ה וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל הֵם בְּבַחֲיִנַת אִישׁ וְאִשָּׁה.

וּכְדֵי לְהַרְאוֹת שְׁעָנִין זֶה שֶׁל חֶשֶׁק וְהַתְּלֵהבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל עָשָׂה נַחַת-רוּחַ בְּשָׂמִים לְפָנָי בּוֹרֵא עוֹלָם, רְמוֹז לָנוּ פְּסוּק זה ("וַיָּבֵאוּ הָאֱנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים כָּל נְדִיב") עַל הַמְּלָה "יְשִׁישׁ": הִנֵּה, מִהָאוֹת י' שֶׁל "וַיָּבֵאוּ", בְּרוּחַ שֶׁל שֵׁשׁ אוֹתוֹת (שֵׁשׁ הוּא גַם שֵׁשׁ), מִתְקַבֵּלַת הַמְּלָה "יְשִׁישׁ". וְזוֹאת, כְּדֵי לֹאמַר לָנוּ, שְׁגָם הוּא יִתְבַּרֵךְ שֵׁשׁ וְשֵׁשׁ עַל חֶשֶׁק וְהַתְּלֵהבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְקִים אֶת מִצְוֹתָיו, כְּפִי שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא (ישעיה סב' ה'): (פ) "מְשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כָּלָה יְשִׁישׁ עֲלִיךָ אֵלֶיךָ". יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנָי אֲבִינוּ שְׁבַשְׂמִים, שְׁכַמוּ שִׁיִּשְׂרָאֵל עֲשׂוּ אֶת הַמְּשַׁכֵּן בְּחֶשֶׁק וּבַהַתְּלֵהבוֹת שֶׁל "מְשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כָּלָה", כִּי גַם אָנוּ נִקְיָם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' יִתְבַּרֵךְ בְּאוֹתוֹ חֶשֶׁק וְהַתְּלֵהבוֹת, כְּדֵי לְהַקִּים "שְׂכִינְתָא מְעַפְרָא", וְלִקְרַב עַל-יְדֵי כִּיךְ אֶת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, שִׁיבּוֹא וַיְבַנֶּה לָנוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. (שְׁהָרִי, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הוּא מְקוֹם הַיְחוד שֶׁל הַחֲתָן וְהַכָּלָה (=הַקֵּב"ה וְכִנְסַת יִשְׂרָאֵל). וְנִזְכֶּה ל'"עוֹד יִשְׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבַחֻצוֹת יְרוּשָׁלַיִם. קוֹל שְׁשׂוֹן וְקוֹל שְׂמָחָה. קוֹל חֲתָן וְקוֹל כָּלָה", בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן. (ב.צ.)

"מֵאֵת אֲדָנִים לְמֵאֵת הַכֹּפֵר כֹּפֵר לְאֲדָן"

עַל הַכְּתוּב, "מֵאֵת אֲדָנִים לְמֵאֵת הַכֹּפֵר כֹּפֵר לְאֲדָן", הָעִיר הָאֲדָמוֹר יִצְחָק מְאִיר מְגוּר, בְּעַל "חִידוּשֵׁי הַרִ"ם", וְאָמַר, שְׂמָחָה הָאֲדָנִים שְׁהִיוּ בְּמִשְׁכָּן, הֵם רְמוֹז לְמֵאָה הַבְּרֻכּוֹת שֶׁחָיֵב הָאָדָם לְבָרֵךְ בְּכָל יוֹם. וְכַשֵּׁם שֶׁהָאֲדָנִים שְׂמָשׁוּ יְסוּדוֹת לְמִשְׁכָּן, כִּי הַבְּרֻכּוֹת הֵן יְסוּדוֹת הַקְּדוּשָׁה בְּחַיֵּי כָּל יְהוּדִי. וְהוֹסִיף וְאָמַר בְּעַל "חִידוּשֵׁי הַרִ"ם", שֶׁהַמִּילָה "אֲדָן" נִגְזְרַת מִלְּשׁוֹן אֲדָנוֹת (אֲדָנִי). וְאָמַנְם, עַל-יְדֵי הַבְּרֻכּוֹת שְׂאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל מִבְּרֵךְ בְּכָל יוֹם (בְּרוּךְ אַתָּה אֲדָנִי...), הוּא מְעִיד קֶבֶל עוֹלָם, שֶׁה' יִתְבַּרֵךְ הוּא אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיאָה, כְּכַתוּב (תְּהִלִּים כד', א): "לֵה' הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ". וּמִכָּאֵן נִמְצָא, שְׂמָחָה הַבְּרֻכּוֹת שֶׁהַיְהוּדִי מוֹצִיא מִפִּיו בְּכָל יוֹם, נַעֲשׂוֹת אִפּוּא מֵאָה אֲדָנִים לְמִשְׁכָּן הַפְּנִימִי שֶׁל כָּל אָדָם וְאָדָם מִיִּשְׂרָאֵל... "הִלִּיקְעָר שְׂאֲבַעֵס" (=הַשְּׂבֵת הַקְּדוּשָׁה)

הִיָּה זֶה בְּמִיָּאֵמִי שְׂבָאֲרָצוֹת הַבְּרִית. רַב בֵּית הַכְּנֶסֶת עֲמַד עַל הַדּוּכָן בְּפָנָי קֶהַל שֶׁהַתְּכַנֵּס לְרַגְל יוֹם הָאֲזַכְרָה לְפְטִירַת רַבְּנוּ הַגָּאוֹן, רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְאִיר הַכְּהֵן זצ"ל, בְּעַל ה"חֶפֶץ חַיִּים", וְשֶׁרֶטֶט בְּפָנֵיהֶם קוִים לְדָמוֹתוֹ הַגְּדוּלָה שֶׁל ה"חֶפֶץ חַיִּים". לְאַחַר שְׁסִים פָּרָק מְנֹאֹמוֹ, הִרְהָר הַנוֹאֵם בֵּינוּ לְבִין עֲצָמוֹ, וְשִׁתַּף אֶת הַקֶּהַל בְּהַתְּלַבְּטוּיּוֹתָיו: יָדוּעַ לִי סִיפּוֹר מְעַנֵּן בְּיוֹתֵר עַל ה"חֶפֶץ חַיִּים", וּבְחֶפֶץ-לֵב הִיִּיתִי שׁוֹטְחוֹ בְּפָנֵיכֶם. אֲךָ לְדָבוּנִי יָדוּעַ לִי רַק חֶלְקוֹ הָרֵאשׁוֹן. וּבְכָל זֹאת, גַּם חֲצִי סִיפּוֹר עַל ה"חֶפֶץ חַיִּים" הָרִי הוּא עוֹלָם וּמְלוֹאוֹ, וּלְפִיכֶךָ אַחֲלוּק עִמְכֶם אֶת הַיָּדוּעַ לִי. מְעַשָּׂה בְּבַחֲרוֹר שֶׁלְמַד בְּעִירָה רְאֵדִין, בִּישִׁיבְתוֹ שֶׁל ה"חֶפֶץ חַיִּים". אוֹתוֹ בַּחֲרוֹר לֹא עֲמַד בְּפָרֶץ הַהֶשְׁפָּלָה שֶׁהַכְּתָה שְׂמוֹת בְּרַבִּים, עַד שֶׁנִּמְצָא כִּי גַם אֵינוּ מְקַפֵּיד עַל שְׂמִירַת הַשְּׂבֵת. כְּשֶׁנּוֹדַע הַדְּבָר, הַחֲלִיטוֹ רַבְּנֵי הַיְשִׁיבָה, כִּי אֵין כָּל אַפְשָׁרוֹת לְהוֹתִירוֹ בִּישִׁיבָה. מִשְׁשָׁמַע זֹאת ה"חֶפֶץ חַיִּים", בְּקֶשׁ כִּי הַבַּחֲרוֹר יְכַנֵּס אֵלָיו טָרָם עוֹזְבוֹ אֶת הַיְשִׁיבָה.

פְּרֵשׁ הַנוֹאֵם אֶת יָדָיו וְהַפְּטִיר: עַד כָּאֵן הַחֶלֶק הַיָּדוּעַ לִי. וְאוֹלָם עַבּוּר הַהֶמְשָׁךְ הָעָלוּם מִמְּנִי, מוֹכֵן אָנִי לְשָׁלֵם אֶלְפֵי זָהָב וְכֶסֶף, אִם רַק יִגְלוּ לִי מָה שׁוֹחַח ה"חֶפֶץ חַיִּים" עִם הַנֶּעֱר. וְכָל-כֶּךָ לְמָה? מִפְּנֵי שֶׁעַל-פִּי עֲדוֹת מִהִמְנַה שֶׁהַגִּיעָה לְאוֹזְנֵי, אוֹתוֹ נֶעֱר לֹא הוֹסִיף לְחַלֵּל אֶת הַשְּׂבֵת! אֵילוֹ רַק יְכוֹלְתִי לְדַעַת אֶת הַדְּבָרִים שְׂאָמַר לוֹ ה"חֶפֶץ חַיִּים". כִּי אָמַר הַנוֹאֵם, כְּשֶׁהוּא לֹא מְבַחֵן כִּי אַחַד מִהַיּוֹשְׁבִים בְּאוֹלָם נֶעַ עַל כֶּסֶף אֲבִי נוֹחוֹת. עִם סִיוֵם הָעֶרֶב הַתְּפָזְרוּ הָאֲנָשִׁים לְבַתִּיהֶם, וּבְאוֹלָם הָרִיק בְּלֹט אִישׁ מְבוֹגֵר שְׁנוֹתָר עַל כֶּסֶף, עֵינָיו נַעֲוֹצוֹת אֵי שָׁם, כְּלוֹ שְׂרַעְפִּים (=הַרְהוּרִים). הַנוֹאֵם הַתְּקַרְב אֵלָיו, וְשָׁמַע מִפִּיו מִשְׁפָּט שֶׁלֹּא צָפָה לוֹ: אָנִי הִיִּיתִי אוֹתוֹ בַּחֲרוֹר!...

לְאַחַר שְׂנַרְגַּע הָאִישׁ, סִפֵּר הוּא לְנוֹאֵם אֶת שְׂאֲרַע בְּחֶדְרוֹ שֶׁל ה"סִבָּא קְדִישָׁא": בַּחֲרוֹר צְעִיר הִיִּיתִי, וּכְפִי שְׂאֲתָה יוֹדַע, גַּם קַל-דַּעַת. בְּכָל מְאוּדִי בְּקִשְׁתִּי לְהִימָנַע מִהַפְּגִישָׁה הַמְּבִיכָה עִם ה"חֶפֶץ חַיִּים", אֲךָ לֹא הִיָּתָה לִי כָּל בְּרִירָה. נִכְנָסְתִי לְבֵיתוֹ. הוּא הִיָּה אֲזַ כְּבָר יְשִׁישׁ, בֵּן שְׂמוֹנִים וְעוֹלָה. חֲשַׁבְתִּי כִּי הוּא יִתְחַיֵּל לְהוֹכִיחַ אוֹתִי עַל מַעֲלָלִי, לְעֵשֶׂן סִיגְרִיָּה בְּשְׂבֵת! לְתַדְהַמְתִּי, הוּא נָטַל אֶת כֶּף יָדִי, טָמַן אוֹתָהּ בֵּין כְּפוֹת יָדָיו, וְאָפַף אוֹתָהּ בְּחוּם וּבְרָגֶשׁ שְׂאֵין לָהֶם גְּבוּלוֹת. כִּי אָנוּ עוֹמְדִים, עֵינָיו נַעֲצָמוּ, וְיָדֵי בְּתוֹךְ יָדָיו. רָגַע קְדוֹשׁ, טָמִיר וּמְיוֹחַד, כְּשֶׁה"חֶפֶץ חַיִּים" מִתְּיַחַס אֵלָי כְּאֵב אֵל בְּנוֹ יְקִירוֹ. לְפַתַּע פָּתַח הוּא אֶת עֵינָיו, וְגִלְתִּי כִּי דְמַעוֹת טְרִיוֹת גָּדְשׁוּ אֶת עַפְעָפְיוֹ הַיְשִׁישׁוֹת, זָלְגוּ בְּאִיטִיוֹת עַל פְּנֵי הַרְכּוֹת, וְהַכֵּל בְּגִלְלִי... בְּעוֹדִי תוֹהָה בְּאִיזָה עוֹלָם אָנִי שְׂרוּי, נִשְׁמָעָה יְבִבָה כְּבוֹשָׁה, רוֹוִית צַעַר: "שְׂאֲבַעֵס... (=שְׂבֵת)". ה"חֶפֶץ חַיִּים" בּוֹכָה עָלַי. "שְׂאֲבַעֵס...". יָדָיו, בְּנוֹת הַשְּׂמוֹנִים, רָטְטוּ מְעַלָּה. עֲתָה תִּפְסַ אֶת שְׂתֵי יָדֵי וּבְכָה, כְּאֵב הַמְּמָאן לְהַתְּנַחֵם עַל לְכַתָּה שֶׁל בְּתוֹ יְחִידָתוֹ, "שְׂאֲבַעֵס... הִלִּיקְעָר שְׂאֲבַעֵס..." (=הַשְּׂבֵת הַקְּדוּשָׁה). אוֹתָהּ שָׁעָה זָלְגָה דְמַעָה אַחַת מִפְּנֵי הַקְּדוּשׁוֹת, וְנִטְפָּה עַל כֶּף יָדִי. הָאִישׁ הַמְּבוֹגֵר פָּקַח אֶת עֵינָיו, הַתְּנַשֵּׁם עֲמוּקוֹת, וְהָעֵבִיר בְּסִילוּדִין (=בְּהַתְּרַגְּשׁוֹת) אֶת כֶּף יָדוֹ, וְאָמַר: "עַד הַיּוֹם, כְּשֶׁאֲנִי מְהַרְהֵר בְּמָה שְׂאֲרַע אֲזַ, אָנִי מְסוּגֵל לְחוּשׁ אֶת הַחוּם שֶׁל אוֹתָהּ דְמַעָה קְדוּשָׁה...".

שְׂבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: וַיִּקְהַל

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:00

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:09 (ר"ת 18:45)

עַרְשׁ"ק כַּא' אֲדָר א' תשע"ד (21.2.14)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיַּעֲשׂוּ אֶת בְּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה" (ע"פ "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב בפרשה (לט' א'): "וַיַּעֲשׂוּ אֶת בְּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן, שְׁנֵינּוּ בַּמִּשְׁנָה: "כֹּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בְּשִׂמּוֹנָה כְּלִים (=בְּגָדִים), וְ(כֹהֵן) הַדְּיוּט (מְשַׁמֵּשׁ) בְּאַרְבָּעָה (בְּגָדִים): בְּכַתְּנֹת וּמְכַנְסִים וּמְצַנְפֹת וְאַבְנֵט. מוֹסִיף עָלָיו כֹּהֵן גָּדוֹל, חֹשֶׁן וְאַפֻּד וּמְעִיל וְצִיץ".

הנה, נמצאנו למדים, שכהן הדיוט(=כהן פשוט) לבש ארבעה בגדים בלבד: כתנת, מכנסים, מצנפת ואבנט. ומבואר בגמרא, שבגדים אלו נקראים: "ארבעה בגדי לבן". שכן, הם היו עשויים מלבן פשתן לבן. ואילו הכהן הגדול לבש שמונה בגדים: ארבעה שלבש הכהן ההדיוט(=כתנת, מכנסים, מצנפת ואבנט), ובנוסף להם עוד ארבעה בגדים: חשן ואפוד ומעיל וציץ. ומבואר בגמרא, שארבעת הבגדים הנוספים שלבש הכהן הגדול נקראים "ארבעה בגדי זהב", כיון שהיה בהם זהב.

כדי להבין ענין זה ביתר שאת, הבה ונתבונן במה שאמרו חז"ל בגמרא, ששמונת הבגדים שלבש הכהן הגדול בשעת העבודה בבית המקדש, תכליתם היתה לכפר על עונותיהם של ישראל.

וכפי שמובא בגמרא (ובחסים פח): "למה נסמכה פרשת קרבנות, לפרשת בגדי כהונה? לומר לה מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין... (ומבואר שם שהבגדים היו מכפרים על עונות המורים: שפיכות דמים, גילוי עריות, גסות הרוח, הרהורי הלב, עבודה זרה, דינים, לשון הרע, עזות פנים).

ואולם, כל זאת היה רק כאשר בית המקדש היה קיים. שאז הכהן הגדול היה משמש בשמונה בגדים, ומכפר על עונות ישראל. ואולם, עתה, בעונותינו הרבים, כאשר חרב בית המקדש, ואין לנו כהן גדול המשמש בשמונה בגדים, מי יכפר בעדנו?

אומר על-כך הרה"ק פינחס פרידמן: על-כן, אין לנו, אלא להישען על מה ששנינו בגמרא (מנחות קי'): "כל העוסק בתורת חטאת – כאילו הקריב חטאת. וכל העוסק בתורת אשם – כאילו הקריב אשם". דהינו, כאשר איש ישראל עוסק בתורה, הרי עצם הלימוד נחשב כאילו קיים האדם את המצוות בפועל. וזהו מה שאמרו חז"ל (קידושין מ'): "תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה" – כלומר, עצם הלימוד, אף בלי קיום המצוות בפועל, נחשב כמעשה. על-כן, הבה ונלמד ונעסוק בענין זה של שמונת הבגדים שלבש הכהן הגדול, ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שנוזפה לכפרה על עונות המורים אלו, אמן.

פתח דברינו, יאיר לנו חידוש גדול שמביא המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל, בספרו "ליקוטי שושנים", שעתה, בעת הגלות, שאין לנו כהן גדול המשמש בשמונה בגדים, הנה, הקב"ה, הוא כפיכול הכהן הגדול, הלוּבֵשׁ אֶת שְׂמוֹנַת הַבְּגָדִים, כְּדִי לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּנֵיו. אֲלָא שְׂעֵתָהּ, בְּשַׁעַת הַגְּלוּת, הוּא יִתְבַּרֵךְ מִתְּלִבֵּשׁ רַק בְּאַרְבָּעָה בְּגָדִים, בְּבַחֲיַנַת כֹּהֵן הַדְּיוּט.

וכפי דבריו הקדושים (ערוך ומתורגם): הנה, מצאנו במדרש הנעלם, שכאשר ישראל חיבין בדין בגלל עונותיהם, מתקנים בהם הכתוב (ישעיה נ, ה): "ובפשעֵיכֶם שִׁלַּחֵה אִמְכֶם" (=השכינה הקדושה), ונשאר אִמְחִץ. וזהו אִמְחִץ ראש אויביכם'. ואולם, כאשר יחזרו ישראל בתשובה תחזור אִמְכֶם/השכינה למקומה, ואז נשלמים כל שמונת הבגדים שלבש הכהן הגדול ביום הכיפורים. עד כאן לשון המדרש הנעלם.

וצריך להבין ענין זה. שכן, מהי פונת המדרש "ונשאר אִמְחִץ"? ואיך מתקשר כל זה לשמונת בגדי הכהן הגדול? ומבאר המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופאלי ענין זה, ואומר: הנה, ידוע מדברי האריז"ל, שכאשר ישראל חוטאים, הקב"ה עושה עצמו כפיכול ככהן הדיוט, ועל-כן משמש הוא רק בארבעה בגדים בלבד, ולא בשמונה בגדים, כפי שהיה משמש הכהן הגדול. (כפי שהזכרנו לעיל, שהכהן הגדול היה משמש בבית המקדש בשמונה בגדים: באבנט, מצנפת, כתנת, מכנסים, אפוד, מעיל, חושן וציץ).

והנה, כאמור, כאשר ישראל זכאים, אזי הוא יתברך משמש בשמונה בגדים, כמו כהן ביום הכיפורים בבית המקדש. אולם, כאשר ישראל, חלילה, תינים, אזי הקב"ה מוריד ושולח מעליו את ארבעת הבגדים אבנט מצנפת כתנת מכנסים – ראשי תיבות "אמכם", ונשאר בארבעה בגדים בלבד. וזהו "ובפשעיתכם שלחה אמכם". (דהינו, בגלל עונותיכם "שלחה אמכם", היא השכינה הקדושה, אם הבנים. ומשום כך, אף הקב"ה הוריד ושלח מעליו את ארבעת הבגדים אבנט מצנפת כתנת מכנסים – ראשי תיבות "אמכם").

אולם, מוסיף המדרש הנעלם, "ונשאר אמחץ". דהינו, הבגדים שנשארים כביכול על הקב"ה הם אפוד מעיל חושן ציץ – ראשי תיבות "אמחץ" – לרמוז שהקב"ה אל רחום וחנון לא עזב את בניו, והוא ימחץ את ראש שונאי נפש ישראל, כמו שכתוב (תהילים קי, ו): "מחץ ראש על ארץ רבה". וצריך לדעת, שכאשר יחזרו ישראל בתשובה, ימחץ הוא יתברך את כל אויביהם, ותחזור השכינה הקדושה, הקרויה "אמכם", וממילא יחזרו ארבעת הבגדים – אבנט מצנפת כתנת מכנסים – ראשי תיבות "אמכם".
ולא יזח(=יזוז) החושן מעל האפוד" (כח, כח)

על הכתוב, "ולא יזח(=יזוז) החושן מעל האפוד", שואלים המפרשים, מדוע התורה הקפידה על החיבור בין החושן לאפוד, שאסור שינתק אחד מהשני? ביאור נפלא על-כך אומר כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולץ שליט"א: הנה, אם נתבונן, נראה, ששמות י"ב שבטי ישראל היו כתובים פעמים. פעם אחת על אבני השם שהיו על כתפי האפוד, ופעם שניה על אבני החושן, שהיה פנגד הלב. ולכאורה תמוה הדבר, מדוע נזכרו שמות בני ישראל גם על החושן, שהיה פנגד הלב, וגם על האפוד, שהיה על הכתפיים?

ובאר האדמו"ר ממישקולץ שליט"א ואמר, שענין זה בא ללמדנו יסוד חשוב לדורות. והוא, שלא די לדאוג ולחשוב על יהודי בלב בלבד (לומר "צר לי עליו", או לומר "הלואי והייתי יכול לעזור לו") – אלא צריך לקחת אותו גם על הכתפיים. דהינו לתת לו כתר ועזרה ממשית בפועל. לכן, לא די היה לכתוב את שמות בני ישראל על החושן, שהוא פנגד הלב, אלא גם צריך לכתוב את שמות ישראל על האפוד, שהיה על הכתפיים. וכך זאת, כדי להדגיש לנו שצריך לעזור ליהודי עזרה ממשית, ולהוציא את מחשבותינו מן הכח אל הפועל. ולכן כתוב "ולא יזח(=יזוז) החושן מעל האפוד" – ללמדנו, שהמחשבה בלבד והעזרה הממשית הולכים יחד משולבות, ואינן ניתנות לביתוק! ("פנינים")
צדיק גזור והקב"ה מקים"

פעם פגש בנו של הרבי מזוטשקא בחילוני קשיש, שהיה נכה משותק בפלג גופו התחתון, כשהוא מתנהל על כסא גלגלים. אותו נכה, בראותו את בן הרבי מזוטשקא, נזכר פתאום בעברו, ואמר לו: אל תראה אותי כך (שאני חילוני)! אני יודע יהדות מהי". כשתמה בן הרבי לשמע דבריו, החל אותו נכה לספר את סיפורו: גדלתי בריא ושלם בבית חרדי למהדרין. אולם, נסחפתי באוירה של אותה תקופה, והתחלתי להדרדר. כשראה אבי כך, בקש ממני בקשה אחת: "בא איתי אל הרבי מבעלזא". למרות שגמלתי בלבי שלא אשנה את אורחותי, לא יכולתי לסרב לבקשת אבי, והסכמתי ללכת אל האדמו"ר מבעלזא. עמדתי בתור, שהתקדם לאיטו. לפנינו קרטע נכה על קבים. כאשר הגיע התור של אותו נכה, נשבר קולו מבכי על נכותו, כשהרבי התחיל לברכו. והנה, לתדהמתי ולנגד עיני ארע נס: אותו נכה הזדקף, שמט את קביו, הניחם על הקיר ויצא בקומה זקופה על רגליו, לתדהמתי לתדהמת כל הנוכחים...

ענה הגיע תורי להיכנס אל הרבי. הרבי הביט בי מבט אחד, ומיד הבין את מצבי. "דבר אחד אני מבקש ממך" – אמר לי – "שתשמור על השבת". הסכמתי. "אבל" – הוסיף הרבי – "דע לך, שאם לא תשמור את השבת, הקבים האלו (של אותו הנכה שהיה לפניך) מחכות לך...!". האיום היה מיותר. שכן, הבטחתי לשמור על השבת, והתכונתי גם לקיים. ואכן, למרות שפרקתי על תורה ומצוות, את השבת שמרתי. גם במלחמת העולם שפרצה, בערבות סיביר הקרה, לשם הוגלתי, וגם כשעליתי לארץ הקדש שמרתי את השבת. כאן בארץ הקמתי משפחה על אדני החילוניות, ללא שמירה על פסח ויום הכיפורים. אך את השבת הקפדתי לשמור, כפי שהבטחתי.

והנה, לאחר מלחמת ששת הימים, החלה נהירה לטיולים לסיני הכבושה. יום אחד באו אלי בני, ובשרו לי שיש טיול לסיני לעשרה ימים, כולל שבת. "סעו אתם" – אמרתי להם – "אני נשאר בבית". "אבא, באמת, לא פשרות אתה שומר, לא חג ולא מועד, אז למה רק שבת? כלם נוסעים ואתה תשאר בבית?". והאמת, מה יכולתי לומר? הסכמתי. ונסעתי איתם לסיני, כשאני עושה את שבתי לחול. אבל, בטיול הזה, באותה השבת הראשונה שחללתי, התקימה הבטחתו של האדמו"ר מבעלזא. מעדתי ונפלתי מאחד הצוקים שבסיני, חוט השדרה שלי נפגע, ושותקתי ממותני ולמטה. ממש כדברי הרבי, "אם לא תשמור על השבת, הקבים מחכות לך...". ומאותה שבת אני מרותק לכסא הגלגלים...". הביט בו בנו של הרבי מזוטשקא, ואמר לו: "ואתה עדין חילוני?... עדין לא חזרת בתשובה? עדין לא מאוחר... חזור בתשובה...". יהי רצון שהקב"ה יפתח את לבנו, לשוב בתשובה שלימה לפניו, אמן!

שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!